

POHJAISEN IHMISSII
OLBMOT DAVVIN
MENNESKER I NORD

2011

KUVA/GOVVA/BILDE: PIRJO PAAVALNIEMI

JANUAARIKUU OÐÐAJAGIMÁNNU JANUAR

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárge</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Mannebjárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Beajadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lördag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Söndag</i>
52	27	28	29	30	31	1 Uuen vuoen päivä Ođđajagebeaivi Nyttársdag	2
1	3	4	5	6 Loppiaispäivä Loahppásbeaivi Helligtrekongersdag	7	8	9
2	10	11	12	13	14	15	16
3	17	18	19 Heikinpäivä Heaikkabeaivi St. Henriks dag	20	21 Prinseassa Ingrid Alexandra Prinseassa Ingrid Alexandra Prinsesse Ingrid Alexandra	22	23
4	24	25	26	27	28	29	30
5	31	1	2	3	4	5	6

Kvääni Lemmijokilainen Monicka Hove laulaa ja pelaa kitaraa. Hän tekkee omia lauluja, joita on käännetty kans kväänin kielele. Monickan lauluja saattaa kuunela mm. Juu Tuupissa.
Sámi Monicka Hove lea Leavnnjas eret, ja son lávlu ja čuojaha gitárra. Son ráhkada iežas lávlagiid, ja muhtun lávlagat leat jorgaluvvon maiddái kveanagillii. Su lávlagiid sáhtttá guldalit ee. You Tubes. **Norsk** Monicka Hove fra Lakselv synger og spiller gitar. Hun lager egne sanger som også er blitt oversatt til kvensk. Du kan høre Monickas sanger bl.a. på You Tube.

FEPVUAAARIKUU GUOVVAMÁNNU FEBRUAR

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
5	31	1	2 Kyntilánpáivá Gintalbeaivi Kyndelsmesse	3	4	5	6 Saamen kansan páivá Sámi álbmotbeaivi Samefolkets dag
6	7	8	9	10	11	12	13 Muorinpáivá Etniidbeaivi Morsdag
7	14 Ystävánpáivá Ustitvuodábeaivi St. Valentinsdag	15	16	17	18	19	20
8	21 * Kuningas Harald V Gonagas Harald V Kong Harald V	22	23	24 Matinpáivá Máhtebeaivi Mattismesse	25	26	27
9	28	1	2	3	4	5	6

* 21.02. Kansainvälinen äitinkielen päivä / Riikkaidgaskasaš eatnigiela beaivi / Den internasjonale morsmålsdagen

Kvääni Kullesevalaiset nuoret pelathaana jalkapalloa lumituiskun jälkhiin Pohjais-Varengissa. Takana näkkyy Ekreän kylä. **Sámi** Nuorat čiekčame spáppa stoarpma maññá Golnesas, Várjjagis. Duohkin oidno Ekkerøy. **Norsk** Ungdom fra Golnes spiller fotball etter uvær i Nord-Varanger. I bagrunnen sees Ekkerøy.

MARSIKUU NJUKČAMÁNNU MARS

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
9	31	1	2 *	3	4	5	6 Laskiaispäivä Fástoláskkáš Fastelavnssøndag
10	7 Vaimoinpäivä Nissoniidbeaivi Kvinnedagen	8	9	10	11	12	13
11	14	15	16	17	18	19	20
12	21 Kevätaijan tassaaja Giddabeaivi jorggáldat Várjevdøgn	22	23	24	25	26	27 Marjanpäivä Márjjábeaivi Marimesse
13	28	29	30	31	1	2	3

* 02.03. Suomen Saametingan perustamispäivä / Suoma Sámedikki vuodđudanbeaivi / Sametinget i Finland ble opprettet

* 27.03. Kesäaika alkaa / Geasseáigi álgá / Sommertid begynner

Kvääni Siri Beate Persen esittellee keramiikkaa, minkä hän on itte suunnitellu. Siri on Porsangin Rautusniemestä pois ja opiskellee produktisuunnittelua Akerhusin korkeakoulussa. **Sámi** Siri Beate Persen čájeha iežas hábmen keramihka. Son lea Rávtttošnjárggas, Porsárggus eret ja studere buvttahábmema Akerhusa allaskuvllas. **Norsk** Siri Beate Persen fra Stabbursnes i Porsanger med sin keramikkdesign. Hun studerer produktdesign ved Høgskolen i Akershus.

KUVA/GÖVA/BILDE: SONJA SILTALA

APRILLIKUU CUOŇOMÁNNU APRIL

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
13	28	29	30	31	1	2	3
14	4	5	6	7	8	9	10
15	11	12	13	14 <small>Kesäpäivä Geassebeaivi Sommerdag</small>	15	16	17 <small>Palmusunnuntai Pálbmasotnabeaivi Palmesøndag</small>
16	18	19	20	21 <small>Kiiratuorestai Skilleduorastat Skjærtorsdag</small>	22 <small>Pitkäperjantai Guhkesbearjadat Langfredag</small>	23 <small>Irjaninpäivä Irvánbeaivi Jørgensdag</small>	24 <small>1. pääsiäispäivä 1. beassášbeaivi 1. påskedag</small>
17	25 <small>2. pääsiäispäivä 2. beassášbeaivi 2. påskedag</small>	26	27	28	29	30	1

Kvääni Poroajokilpailulla oon pitkät perintheet Kautokeinossa. Kilpailut järjestethään joka vuosi pääsiäisfestivaalin aikaan. **Sámi** Heargevuodjingilvvut leat juo guhká lágiduovvon beassáziid áigge Guovdageainnus. **Norsk** Reinkappkjøring er en åre viss begivenhet under påskefestivalen i Kautokeino.

MAIKUU MIESSEMÁNNU MAI

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
17	25	26	27	28	29	30	1 Valpurinpäivä Válborbeaivi Off. høytidsdag
18	2	3 Ristinpäivä Ruosmmes Korsmesse	4	5	6	7	8 Friijöörinki 1945 Friddjavuodabeaivi 1945 Frigjøringsdag 1945
19	9	10	11	12	13	14	15
20	16	17 Perustuslainpäivä Vuodđolága beaivi Grunnlovsdag	18 Erkinpäivä Erkkebeaivi Eriksmesse	19	20	21	22
21	23	24	25 Urpanuksenpäivä Urbánbeaivi St. Urbanusdagen	26	27	28	29
22	30	31	1	2	3	4	5

Kvääni Uuet laulut-konsertissa Lemmijovessa nuoret laulethiin Pohjais-Kalotin minoriteettikielilä. Jill Videkull Junosuanoasta laulo meänkielisen laulun "Jo viimein". Jord-joukon muusikot Äärli Fredriksson ja Janne Johansson pelathiin. **Sámi** Ođđa lávlagat-konsearta Leavnnjas. Konsearttas nuorat lávlo Davvi-Kálohta unnitlogugielat lávlagiid. Jill Videkull lea Junosuandos eret, ja son lávllui meängielat lávlaga "Jo viimein". Jord-joavkku musihkkarat Erling Fredriksson ja Jan Johansson čuojaheigga. **Norsk** Nye sanger-konsert i Lakselv. På konserten sang ungdom sanger på Nord-Kalottens forskjellige minoritetsspråk. Jill Videkull fra Junosuoando sang på meänkieli "Jo viimein" sammen med musikerne Erling Fredriksson og Jan Johansson fra gruppa Jord.

KVÆN

SpareBank
NORD-NORGE

NOK

10.000,-

Betal mot denne sjekken norske kroner

Til

KVENIDOL 2009

Underskrift

SPONSET AV: BUSSRING

Kontor:

TK

Sjekknr:

JUUNIKUU GEASSEMÁNNU JUNI

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
22	30	31	1	2 Kr. taivhaasheenastumispäivä Kr. albmáimannanbeaivi Kr. himmelfartsdag	3	4	5
23	6	7 Uniooninloppu 1905 Ovttastatluven 1905 Unionsoppløsningen 1905	8	9	10	11	12 1. helluntaipäivä 1. hellodatbeaivi 1. pinsedag
24	13 2. helluntaipäivä 2. hellodatbeaivi 2. pinsedag	14	15	16	17	18	19
25	20	21 Aijankäänet Geassejorggáldat Sommersolverv	22	23	24 Johaneksenpäivä Jonssot Sankthans	25	26
26	27	28	29	30	1	2	3

Kvääni Mailman ensimmäinen Kvääni-idoli -kilpailu järjestettiin Raisin Paaskifestivaalilla. Kilpailun voitti 11 vuotta vanhaa Gustav Reibo Raisista. Hän oli tehnyt laulun Raisin kvääninkielisistä paikannimistä. **Sámi** Mäilmmi vuosttas Kveana-idol -gilvu lágiduvvui Ráissa Paaskifestiválas. 11-jahkásaš ráisalaš Gustav Reibo vuittii gilvuu. Son lei ráhkadan lávlaga Ráissa kveanagielat báikenamaid birra. **Norsk** Verdens første Kven-Idol konkurranse ble arrangert under Paaskifestivalen i Nordreisa. 11 år gamle Gustav Reibo fra Nordreisa vant konkurransen. Han hadde laget en sang om kvenske stedsnavn i Nordreisa.

JUULIKUU SUOIDNEMÁNNU JULI

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
26	27	28	29	30	1	2	3
27	4 Kuningatar Sonja Dronnet Sonja Dronning Sonja	5	6	7	8	9	10
28	11	12	13	14	15	16	17
29	18	19	20 Kruununprinssi Haakon Kruvnnaprinssa Haakon Kronprins Haakon	21	22	23 Koiranpäivät alethaan Beatnatbeaivvit álget Hundedagene begynner	24
30	25 Jaakonpäivä Jágátbeaivi Jakobsdag	26	27 Seittemännukkujanpäivä Nagirbeaivi Sjusoverdag	28	29 Olavinpäivä Olssotbeaivi Olsok	30	31

AUKUSTIKUU BORGEMÁNNU AUGUST

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárge</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
31	1	2	3	4	5	6	7
32	8	9 *	10 Laurinpäivä Lávrebeaivi Larsok	11	12	13	14
33	15 Saameflakun päivä Sámi leavgga beaivi Sameflaggets dag	16	17	18 *	19 Kruununpr. Mette-Marit Kruvnnapr. Mette-Marit Kronpr. Mette-Marit	20	21
34	22	23 Viiminen koiranpäivä Marjimuš beatnatbeaivi Hundedagene slutter	24 Perttulinpäivä Bárdebeaivi Barsok	25	26 *	27	28
35	29	30	31	1	2	3	4

- * 09.08. YK:n kansallinen alkuperäiskansoin päivä / ON riikkaidgaskasaš álgoálbmotbeaivi / FNs internasjonale urfolksdag
- * 18.08. Saameraatin perustamispäivä / Sámiráđi vuodđudanbeaivi / Samerådets stiftelsesdag
- * 26.08. Ruottin Saametingan perustamispäivä / Ruota Sámedikki vuodđudanbeaivi / Sametinget i Sverige ble opprettet

Kvääni Nuoret ympäri Pohjais-Kalotin osalistuthaan Kautokeinoon vesicrossiin, missä ajetaan skootterilla veen päälä Kautokeinojovessa. **Sámi** Nuorat miehtá Davvi-Kalohta oassálastet Guovdageainnu čáhcecrossii, gos sii vudjet skohteriin čázi alde Guovdageainjogas. **Norsk** Unge fra hele Nord-Kalotten deltar i vanndrag i Kautokeino, hvor de kjører med skuter på Kautokeinoelva.

SEMPERIKUU ČAKČAMÁNU SEPTEMBER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
35	29	30	31	1	2	3	4
36	5	6	7	8	9	10	11
37	12	13	14	15	16	17	18
38	19	20	21	22 Prinsessa Märtha Louise Prinseassa Märtha Louise Prinsesse Märtha Louise	23 Šysaijantassaaaja Čakčabeaivi jorggáldat Høstjevndøgn	24	25
39	26 Euruupan kielin päivä Eurohpá gielaide beaivi Den Europeiske språkdagen	27	28	29 Mikkelinpäivä Mihkalmas Mikkelsmesse	30	1	2

OKTOOPERIKUU GOLGGOTMÁNNU OKTOBER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
39	26	27	28	29	30	1	2
40	3	4	5	6	7	8	9 Norjan Saametingan avathiin Norgga Sámedikki vuodđudanb. Sametinget i Norge ble åpnet
41	10	11	12	13	14 Talvipäivä Dálvebeaivi Vinterdag	15	16
42	17	18	19	20	21	22	23
43	24 YK-päivä ON-beaivi FN-dagen	25	26	27	28	29	30 Kesäaika loppuu Geasseáigi nohká Sommertid slutter
44	31 Halloween	1	2	3	4	5	6

Kvääni Lea ja Kasper Hansen oon sisarukset. Het oon käymässä Kallijovessa, missä oon heän ämmin Nelly Hurun lapsuuenkoti. **Sámi** Lea ja Kasper Hansen leaba oappázagat. Soai leaba fitname iežaska áhku Nelly Huru mánnávuodaruovttus Gállojogas. **Norsk** Lea og Kasper Hansen er søsken. Her er de på besøk i barndomshjemmet til bestemora Nelly Huru i Skallelv.

NOVEMPERIKUU SKÁBMAMÁNNU NOVEMBER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
44	31	1	2	3	4	5	6 Pyhämisten päivä Hállemas Allehelgensdag
45	7	8	9 *	10	11	12	13 Faarinpäivä Áhčibeavi Farsdag
46	14	15 Isak Saban syntymäpäivä Isak Saba rieǵádanbeaivi Isak Sabas fødselsdag	16	17	18	19	20
47	21	22	23	24	25	26	27 1. adventtisunnuntai 1. adveantasotnabeaivi 1. søndag i advent
48	28	29	30	1	2	3	4

* 09.11. Saameparlamentin perustamispäivä / Sámi parlameantta vuodđudanbeaivi / Sameparlamentets stiftelsesdag

Kvääni Kvääninuoret eri puolilta Tromssan lääniä oon tulheet Raishiin opastumhaan omhiin juurhiin. Bente Imerslund oon jo kauvoin opettanu suomen kieltä Norjassa, ja hän oonki yksi pioneereistä tässä työssä. **Sámi** Kveananuorat iešguđet guovlluin Romssas leat boahťan Ráisi oahpásnuvvan dihte iežaset historjái. Bente Imerslund lea juo guhká oahpahan suomagiela, ja son lea okta daid njunnožiin dán barggus Norggas. **Norsk** Kvenske ungdom fra Troms fylke er kommet til Nordreisa for å bli kjent med sin historie. Bente Imerslund har jobbet lenge som finsklærer, og hun er en av pionerene i denne jobben i Norge. Kuvassa/Govas/I bildet: Sigrid Birkelund, Stine Iversen, Morten Frogum, Sandra Hallen, Hanne Merete Johansen, Ellen Heggelund, Karl-Øyvind Mikalsen, Martin Lindbom, Håkon Mikalsen ja Bente Imerslund.

DESEMPERIKUU JUOVLAMÁNNU DESEMBER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
48	28	29	30	1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22 Aijankäänet Dálvejorggáldat Vintersolverv	23	24	25 1. joulupäivä 1. juovlabeaivi 1. juledag
52	26 2. joulupäivä 2. juovlabeaivi 2. juledag	27	28	29	30	31 Uuen vuoen aatto Ođđajageruohtta Nyttársaften	1

Kvääni Kalanpyytövenet M/S Lyra rakenethiin vuona 1905, ja se on elävä kulttuurimuisto Raisin merisaamelaisesta kulttuurista. Venet oli tunnettu pitkin rannikkoa aina Lofootilta kiini Petsamhoon. Venet oon ollu Pohjais-Tromssan museon hallussa, jossa sitä käytethiin välittämhään merisaamen kulttuuria. Venet oon nyt Kieruan haminassa. **Sámi** Guollefanás M/S Lyra huksejuvvui 1905, ja dat lea ealli kulturmitu Ráissa mearrasámi kultuvrras. Fanas lei dovddus miehtá rittu, Lofoahtas gitta Beahcámii. Dat lei Davvi-Romssa musea hálddus gos dat geavahuvvui ovddidit mearrasámi kultuvrra. Fanas lea dál Skiervvá hámmánis. **Norsk** Fiskebåten M/S Lyra ble bygd i 1905, og den er et levende kulturminne om sjøsamisk kultur i Nordreisa. Båten var kjent langs kysten fra Lofoten til Petsamo. Båten ble brukt av Nord-Troms Museum til å formidle sjøsamisk kultur. Båten ligger nå i Skjervøy.

MEARRASÁMI DIEHTOGUOVDDÁŠ

Mearrasámi diehtoguovddáš lea vuodđudus maid báikki berošteaddjit lea álggahan. Ulbmil guovddážin lea ovddidit dieđuid mearrasámi kultuvra ja giela birra ja maid eallindili birra mearrasámi guovlluin. Guovddáš maid galgá doarjut eará mearrasámi birrasiid nannendihti giela ja kultuvra.

Dán mii dahkat iehčamet doaimmaid čađa nugo:

- Duodaštit historjjálaš resursageavaheami mearrasámi guovlluin.
- Ovddidit dieđuid ja čuvvet otná hástalusaid árbevirolaš resursaávkáštallamis ja mii lea vuodđun doalaheamin min ássanguovlluin. Dasa gullá maid ahte hálddašeapmi lea guoddevaš.
- Ovddidit dieđuid mearrasámi giela birra.
- Duodaštit árbedieđu oassin báikkálaš demokratias.

KAINUN INSTITUTTI

Kainun institutti - Kvensk institutt oon kväänin kielen ja kulttuurin kansalainen sentteri. Institutti saa peruskuurttoo Kulttuuri- ja kirkkodepartmentiltä. Institutin kansalainen tehtävä oon johtaat kväänin kieliraattii ja jakkaat tiettoo kväänin kielestä ja kulttuurista. Lisäksi institutin tehtävänä oon kehittää ja dokumenteerata kväänin kieltä ja kulttuuria. Institutti halluu nostaat esile kväänin tiettoo ja taittoo ja vaikuttaa siihen, ette ihmiset käytethään enämen kväänin kieltä.

Kainun institutti – Kvensk institutt työtelee institutin formooliparagraafitten pohjalta seuraavasti:

1. Kväänin kieli ja kulttuuri häyhtty olla paremin esilä. Institutti työtelee sen etheen, ette sekä kvääniminoriteetti itte ja muu väki Norjassa hyväksythään kväänin kielen.
2. Kaksikielisyys häyhtty olla luonolista – eriliikaisesti nuoriin joukossa, jotka asuthaan kväänialoila.
3. Kväänin kieli ja kulttuuri häyhtty olla resurssi sekä ihmisille ja yhteiskunnalle.

MERISAAMEN TIETOSENTTERI

Merisaamen tietosentteri oon stiftelsi, jonka paikallinen initiativijoukko oon perustannu. Tietosentteri jakkaa tiettoo merisaamen kulttuurista, kielestä ja elämäntavasta merisaamen aloila. Tietosentteri auttaa kans muita merisaamen aloi vahvistamaan kieltä ja kulttuuria.

Merisaamen tietokeskus työtelee näitten assiitten eestä:

- Tutkiit sitä, kunka luononresursit oon historiallisesti olheet käytössä merisaamen aloila.
- Nostaat esile niitä kysymyksiä, mitkä kuuluthaan traditiin luononresursitten käytohön, ja kunka nämät resursit oon perustanna siihen, ette ihmiset saatethaan asettuut merisaamen aloile. Tähän kuuluu kans se, kunka näitä resursiita hallithaan kestävällä tavalla.
- Lisätä tiettoo merisaamen kielestä.
- Tutkiit sitä, kunka traditiitii tieto oon osana paikallista demokratiaa.

KVEANA INSTITUHTTA

Kainun institutti - Kvensk institutt lea kveanagiela ja – kultuvrra našunála guovddáš. Instituhtta oážžu vuodđodoarjaga Kultur- ja kirkkodepartemeanttas. Instituhta našunála doaimmaide gullá jodihit kveana giellaráđi ja juohkit informašuvvna kveanagielas ja –kultuvrras. Instituhta ulbmilin lea ovddidit ja dokumenteret kveanagiela ja –kultuvrra, lohtet oidnosii kveanaid dáiddu ja máhtu, ja ovddidit kveanagiela geavaheami servodagas. Instituhta ulbmilparagrafa vuodul leat instituhtas čuovvovaš ulbmilat:

1. Kveanagiella ja –kultuvra galgá leat bures oidnosis. Sihke kveana minoritehta ieš ja maiddái eará álbmogat galget atnit árvvus kveanagiela ja –kultuvrra.
2. Olahit guovttegielatvuoda daid guovlluin gos kveanagiella ain hálloujvvo, ja erenoamážit nuoraid gaskkas.
3. Kveanagiella ja –kultuvra galgá leat resursan sihke olbmuide ja olles servodahkii.

SJØSAMISK KOMPETANSESENTER

Sjøsamisk kompetansesenter er en stiftelse grunnlagt av lokale initiativtakere. Formålet med senteret er å fremme kunnskap om sjøsamisk kultur, språk og levekårene i sjøsamiske områder. Senteret skal også støtte opp om andre sjøsamiske miljøer for å styrke opp om språket og kulturen.

Dette gjør vi gjennom våre aktiviteter som:

- Dokumentasjon av historisk bruk av naturressursene i sjøsamiske områder.
- Bidra til å belyse aktuelle utfordringer knyttet til tradisjonell utnytting av naturressursene som grunnlag for bosetting i våre områder og at de forvaltes på en bærekraftig måte.
- Øke kunnskap om det sjøsamiske språket.
- Dokumentere tradisjonskunnskapen som en del av lokaldemokratiet.

KVENSK INSTITUTT

Kainun institutti - Kvensk institutt er et nasjonalt senter for kvensk språk og kultur. Instituttet drives med en grunnstøtte fra Kultur- og kirke departementet. Instituttets nasjonale oppgaver er å drifte et kvensk språkråd samt å drive opplysningsarbeide om språk og kultur. Instituttets formål er å utvikle, dokumentere og formidle kunnskaper og informasjon om kvensk språk og kultur og fremme bruken av kvensk språk i samfunnet. Formålsparagrafen til Kainun institutti – Kvensk institutt definerer følgende som instituttets overordnede mål:

1. Kvensk språk og kultur skal bli synlig og anerkjent både blant den kvenske minoriteten selv og i den norske allmennheten.
2. Oppnå tospråkklighet, også blant yngre generasjoner i de kvenske kjerneområder.
3. Kvensk språk og kultur skal bli et aktivum og en ressurs både for enkeltindivider og samfunnet.

Pohjaisen ihmissii

Kalenteri *'Pohjaisen ihmissii – Olbmot davvin – Mennesker i nord'* oon Merisaamen tietosentterin ja Kainun institutin yhteistyöprošeki. Kalenteri muistelee pohjaisen ihmisistä ja heidän elämästä. Kalenterin kuvat ja tekstit nostethaan esile ihmisten jokapäiväsen elämän, työn ja elämänkeinon. Monikielisyyys ja monikulttuurisuus oon tradiittiä sekä rannikolla ja sisämaassa. Niinpä tässäki kalenterissa oon kväänin-, saamen- ja norjankieliset tekstit. 'Pohjaisen ihmissii' julkasthaan nyt toisen kerran.

Olbmot davvin

'Pohjaisen ihmissii – Olbmot davvin – Mennesker i nord' lea kaleandar, maid Mearrasámi diehtoguoovddáš lea ráhkadan ovttas Kveana instituhtain. Kaleandar muitala olbmuid ja sin eallima birra davvin. Kaleanddara govat ja teavsttat čalmmustahttet olbmuid árgabeaivvi, bargguid ja birgejumi. Mánggat gielat ja kultuvrrat leat leamašan lunddolaš oassin eallimis sihke siseatnamis ja riddoguoovluin. Nuba maiddái dán kaleanddaris leat sihke kveana-, sáme- ja dárogielat teavsttat. 'Olbmot davvin' almmuhuvvo dál nuppi geardde.

Mennesker i nord

'Pohjaisen ihmissii – Olbmot davvin – Mennesker i nord' er et samarbeid mellom Sjøsamisk kompetansesenter og Kainun institutti - Kvensk institutt. Kalenderen formidler hverdagslivet til folk i nord. Bilder og tekst i kalenderen presenterer noe av folks aktiviteter i hverdagslivet. Flerspråklighet har vært vanlig blandt folk i nord, både på innlandet og på kysten. I denne kalenderen presenterer vi tekstene på tre språk, kvensk, samisk og norsk. 'Mennesker i nord' kommer ut for andre gang.

Työjoukko
Bargojoavku
Arbeidsgruppe

Sigvald Persen, Mearrasámi diehtoguoovddáš
Pirjo Paavalniemi, Kainun institutti — Kvensk institutt
Mervi Haavisto, Kainun institutti — Kvensk institutt

Kuvvaajat
Govvejeaddjit
Fotograf

Mervi Haavisto
Bente Imerslund
Paul Ivar Nilsen
Pirjo Paavalniemi
Sonja Siltala
Seppo J. J. Sirkka
Siri Beate Persen

Graafinen design
Gráfalaš hábmen
Grafisk design

Mervi Haavisto, Kainun institutti - Kvensk institutt

Präntti
Prentehus
Trykk

Painotalo Seiska

MEARRASÁMI DIEHTOGUOVDDÁŠ
SJØSAMISK KOMPETANSESENTER

9710 Billávuotna/Pillavuono/
Indre Billefjord
www.mearrasapmi.no

KAINUN INSTITUTTI —
KVENSK INSTITUTT

Pb 160,
9716 Pyssyjoki/Bissojohka/Børselv
www.kvenskinstitutt.no

© MEARRASÁMI DIEHTOGUOVDDÁŠ & KAINUN INSTITUTTI - KVENSK INSTITUTT

ETU- JA TAKALAIJAN KUVAT / OVDA- JA MAIŃJESIIDDU GOVAT / FOR- OG BAKSIDEBILDER: PAUL IVAR NILSEN